

BUURTVERVLECHTING, EEN OUD RECEPT MET FRISSE KRUIDEN?

Griet PITTELJON, Anne DEKKERS en Joke ROELS ¹

Buurtvervlechting is een methodiek waarbij mensen in een buurt of regio gestimuleerd worden om de eigen capaciteiten in te zetten voor andere buurtbewoners en vice versa. Op basis van individuele talenten helpen buurtvervlechters elkaar, of doen ze samen leuke dingen. Buurtvervlechting is één van de zorgvernieuwingprojecten die door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) ondersteund worden. Tordale² werkte dit project uit samen met de Provincie West-Vlaanderen, de Stad en het OCMW van Torhout. Het project bouwt verder op de ervaringen die Tordale reeds opdeed omtrent inclusieve ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking.

Ongeveer anderhalf jaar na de opstart deed de Hogeschool Gent een tussentijdse evaluatie. De eerste onderzoeksresultaten van deze tussentijdse evaluatie geven aan dat één en ander zeker naar meer smaakt. Er blijft echter nog veel werk aan de winkel en wellicht moet de kruidmengeling nog wat aangepast worden.

Buurtvervlechting, het smaakte naar meer...

Wie vandaag mensen met een beperking ondersteunt, zal 'inclusie' en 'kwaliteit van bestaan' zeker binnen de doelstellingen van zijn opdracht opnemen. Maar hoe vul je één en ander in, en hoe kan je deze doelstellingen optimaal organiseren? Om deze doelstellingen te faciliteren koos Tordale er reeds vanaf de jaren '80 voor om haar ondersteuning uit te bouwen in de samenleving, onder andere in woonhuizen in de stad, in bedrijven en organisaties in de regio.

Los van de huidige POS bevestigingen³, bleek uit gesprekken met cliënten en medewerkers dat men er in de samenleving maar echt gaat bij horen als men betekenisvolle rollen kan opnemen. Een oude dame in de avond even gezelschap gaan houden en de rolluiken dicht doen, met de hond van de buurman gaan wandelen tijdens de vakantie, bij de kinderopvang 's middags de

1 Griet Pitteljon is algemeen directeur van Huize Tordale vzw, Anne Dekkers is onderzoekster via de Hogeschool Gent en Joke Roels is projectmedewerkster buurtvervlechting bij Huize Tordale vzw. Contact: joke.roels@tordale.be.

2 Tordale is een organisatie die, op het vlak van leren, wonen, werken en vrije tijd, ondersteuning biedt aan een 400-tal mensen met een verstandelijke beperking, met vaak ook autisme en gedrags- en emotionele problemen: www.tordale.be.

3 POS = Persoonlijke Ondersteuningsuitkomsten Schaal (van Loon J., van Hove G., Schallock R. en Claes C.). Zie infra.

kinderen eten geven... dat zijn de sterke verhalen. En deze verhalen krijgen vaak ook een vervolg wanneer de buurman of buurvrouw een cliënt ook even meeneemt naar het voetbal of de cliënt inviteert voor de buurtbarbecue...

“Uit gesprekken met cliënten en medewerkers bleek dat men er in de samenleving maar echt gaat bij horen als men betekenisvolle rollen kan opnemen.”

Een heel oud recept waar in een buurt mensen spontaan met elkaar vervlechten en verweven zijn in wederkerige en/of solidaire zorgzame relaties. Dit spinnenweb van relaties zijn wij 'buurtvervlechting' gaan noemen. Helaas merkten we dat dit recept vaak geen centrale plaats had in onze ondersteuningsplannen. Daarom willen we met ons zorgvernieuwingsproject 'buurtvervlechting' kritisch gaan kijken of dit oude recept met wat frisse kruiden, inclusie en kwaliteit van bestaan een extra impuls kan geven.

Buurtvervlechting, met welke ingrediënten gaan we aan de slag?

Cliënten met heel wat mogelijkheden en heel diverse ondersteuningsnoden, onze huidige begeleiders, één projectmedewerker, een stuurgroep en een brede inbedding in een woonzorgproject⁴ vormen de basisingrediënten binnen onze projectaanpak. Het is de bedoeling om samen met een dertigtal cliënten in diverse ondersteuningscontexten in eerste instantie te gaan kijken wat hun talenten zijn en hoe ze die graag in hun buurt ter beschikking willen stellen. Daarnaast

zal er binnen diverse buurten, onder andere via verenigingen en sleutelfiguren, actief gezocht worden naar welke noden daar zijn. Via de projectmedewerker en de begeleiders van onze organisatie wordt vervolgens geëvalueerd hoe die twee verhalen met elkaar vervlochten kunnen worden. De begeleiders staan dan samen met de cliënt garant om het vlechten een duurzaam karakter te geven.

In tweede instantie zal via de projectmedewerker en de eigen begeleiders ook gezien worden of bepaalde buurtbewoners eventueel interesse hebben om bepaalde ondersteuningstaken voor cliënten op te nemen. Dit laatste uiteraard enkel en alleen op vraag van cliënten.

Buurtvervlechting, wat willen we proeven?

Wanneer alle ingrediënten optimaal vermengd worden, is het uiteraard de bedoeling om het resultaat te proeven. Er staan 3 frisse smaken op het verlanglijstje.

Kwaliteit van bestaan van cliënten moet verbeteren

We willen heel nadrukkelijk gaan kijken of we door onze ondersteuning bij te sturen - door het accent vooral te gaan leggen op welke mogelijkheden een cliënt heeft en hoe hij zijn talenten in de lokale samenleving wil inzetten - echt resultaat boeken. Hiervoor doen we een beroep op de onderzoekers van de Hogeschool Gent o.l.v. dr. Claudia Claes. We willen inzake Kwaliteit van Bestaan vooral verschillen zien bij het

4 Het woonzorgproject '4* wonen in Torhout' is een samenwerking van Stad Torhout, OCMW Torhout en Huize Tordale vzw. Het project wordt gefinancierd door de provincie West-Vlaanderen en streeft 4 doelstellingen na: kwalitatief wonen, toegankelijke vrije tijd voor iedereen, een dienstenmaatwerkpunt en buurtvervlechting.

emotioneel welbevinden, interpersoonlijke relaties en verbreding van het netwerk, persoonlijke ontplooiing, zelfbepaling en sociale inclusie.

Kunnen we onze ondersteuning anders gaan organiseren zodat ze buurtvervlechting spontaan meeneemt?

Via continue opvolging binnen onze stuurgroep kijken we hoe we onze ondersteuning moeten bijsturen om buurtvervlechting kansen te geven. Moet een begeleider, een persoonlijke coach, een ortho-agoog een andere rol gaan opnemen? Zijn die rollen verschillend als we een beroep kunnen doen op een natuurlijk netwerk? Moeten we in het kader van buurtvervlechting ook niet steeds inzetten op het verstevigen van het natuurlijke netwerk? Wat zijn kritieke succesfactoren binnen de ondersteuning om buurtvervlechting succesvol, duurzaam en spontaan te laten verlopen?

Kunnen we buurtvervlechting kansen geven vanuit iedere ondersteuningscontext? Hierbij gaan we onder meer kijken of we buurtvervlechting ook kunnen hanteren bij mensen met ernstige gedrags- en emotionele problemen. We zullen eveneens bij jongeren in hun thuiscontext buurtvervlechting uitbouwen, samen met het natuurlijke netwerk, en zien of we hiermee meer intensieve professionele ondersteuning kunnen vermijden of verminderen.

Deze verschillende vragen worden kritisch bekeken door de onderzoekers, de stuurgroep en alle betrokkenen bij de diverse buurtvervlechtingsactiviteiten.

Heeft buurtvervlechting ook een 'rijke' smaak?

Het is uiteraard al een hele opsteker als we de

kwaliteit van bestaan van onze cliënten een stevige opkikker zouden kunnen geven. Maar eigenlijk willen we graag nog iets meer. Onze hypothese is immers dat we, door in te zetten op 'wederkerige en/of solidaire zorgzame relaties' binnen een buurt, ook op termijn een verschuiving zullen krijgen tussen professionele ondersteuning en zorg en spontane zorg binnen een buurt.

Dit is geen expliciete doelstelling van het project, maar zou uiteraard een mooie bonus zijn, waardoor we met dezelfde ondersteuningsmiddelen meer mensen, nog meer vraaggestuurd kunnen gaan ondersteunen. Ook deze hypothese gaan we na de uitvoering van onze diverse experimenten aan een kritisch smaakpanel van onderzoekers en praktijkwerkers onderwerpen.

Buurtvervlechting: het recept

Met ingrediënten alleen kom je er natuurlijk niet. Je hebt ook een kok nodig. Dankzij de financiële steun van het VAPH, dat buurtvervlechting erkende als zorgvernieuwingproject, werd er een tijdelijke fulltime projectmedewerkster rond buurtvervlechting aangesteld binnen Tordale. Zij vervult een coördinerende en activerende functie en is de spilfiguur van buurtvervlechting.

Daarnaast is er een flankerende financiering via de provincie West-Vlaanderen (woonzorgproject). Dankzij deze projectmiddelen werd er bij het OCMW een tijdelijke medewerkster aangeworven voor het woonzorgproject die ook meewerkt rond buurtvervlechting. Buurtvervlechting is hierdoor gekaderd binnen een unieke samenwerking tussen Stad Torhout, OCMW Torhout en Huize Tordale. Dit zorgt voor een integratieve werking over de verschillende sectoren heen.

Het aanwerven van een projectmedewerker is echter geen voorwaarde om buurtvervlechting

op te starten. Afhankelijk van de eigen invulling en de schaalgrootte kan buurtvervelchting even goed opgestart worden door een team, een individuele medewerker, personen uit een natuurlijk netwerk...

Buurtvervelchting, de mise en place

De benodigheden

Om onze buurtvervelchting op te zetten, werken we met personen met een bepaalde ondersteuningsnood die een betekenisvolle rol zouden kunnen opnemen in hun buurt. Vanuit onze visie wil dit zeggen dat elk individu een buurtvervelchter kan zijn. Want we gaan ervan uit dat elke persoon, afhankelijk van de eigen leefsituatie, een bepaalde ondersteuningsnood heeft. Ondersteuning hangt samen met 'welzijn' en gaat niet enkel over zorg, maar evenzeer over sociaal contact, huishoudelijke hulp, psychische noden... Elk individu kan ook een betekenisvolle rol opnemen, want elke handeling of elk contact dat als positief of leuk wordt ervaren, is betekenisvol. Welke betekenisvolle rol iemand opneemt, is afhankelijk van zijn of haar persoonlijke capaciteiten.

Wie laten we proeven van buurtvervelchting?

Omdat we in samenwerking met de Hogeschool Gent via wetenschappelijk onderzoek willen weten of buurtvervelchting, afhankelijk van de specifieke ondersteuningscontext anders smaakt, selecteerden we een dertigtal cliënten om te proeven van buurtvervelchting. Deze cliënten verschillen onderling qua leeftijd (minderen meerderjarigen), problematiek (van seksueel overschrijdend gedrag, sociaalemotionele problematiek tot autismespectrumstoornis), on-

dersteuningsnood (kleine of grote behoefte aan zorg en verzorging) en begeleidingsvorm (ambulant wonen, groepswonen) en vormen een representatieve afspiegeling van de totale doelgroep van Tordale.

Zonder buurt is er geen buurtvervelchting...

Met welke buurt doe je aan buurtvervelchting en wie laat je mee proeven? Tijdens de opstart richtten wij ons actief tot de buurten of wijken waarin de woonhuizen van Tordale gelegen zijn. Na een eerste evaluatie bleek dat buurtvervelchters hun 'buurt' een andere connotatie gaven, en dat ze bereid waren om over de grenzen van bestaande wijken heen aan buurtvervelchting te doen. Daarom werd het buurtaspect aangepast. We zien buurtvervelchting nu als vervelchting binnen gans Torhout. Elke inwoner van Torhout kan dus buurtvervelchter worden, en elke buurtvervelchter kan ook zelf kiezen wat voor hem of haar de 'buurt' is, en met wie ze aan buurtvervelchting willen doen.

Onze buurtvervelchters

Buurtvervelchters vormen een netwerk waarbij iedereen gelijkwaardig is. Dit wil zeggen dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen 'cliënt-buurtvervelchters' en 'buurt-buurtvervelchters'. We vertrekken immers vanuit de capaciteiten van alle buurtvervelchters. Elke buurtvervelchter staat vrij om een andere buurtvervelchter te contacteren. Dit kan dus zowel een contact zijn tussen een cliënt en een of meer buurtbewoners, een contact tussen cliënten, een contact tussen twee of meer buurtbewoners... Maar wie zijn nu onze buurtvervelchters? Om deze vraag te beantwoorden, splitsen we het netwerk van buurtvervelchters toch even op.

De groep ‘**cliënt-buurtvervlechers**’ bestaat uit een dertigtal cliënten, geselecteerd uit verschillende woonvormen: 1 buurtvervlechter woont in Torhout in een huis dat hij zelf huurt. Naargelang de ondersteuningsnood komt een begeleider één- of meermaals per week langs bij deze cliënt; 10 buurtvervlechers die in groep wonen en er continue begeleiding krijgen; 5 buurtvervlechers met een hogere nood aan zorg en verzorging; 6 mannelijke buurtvervlechers met een verstandelijke beperking, psychische, emotionele of gedragsproblemen en seksueel overschrijdend gedrag (ook geïnterneerden) die permanent begeleid worden; 6 minderjarige buurtvervlechers met een lichte tot matige verstandelijke beperking en eventueel bijkomende gedragsproblemen, sociaalemotionele problematiek en/of autismespectrumstoornis; 4 buurtvervlechers die op studio wonen in een unieke setting, gegroeid uit een privé-initiatief van de ouders. Deze 4 buurtvervlechers die hier wonen krijgen elk een andere ondersteuning: 1 PAB, 1 DIO, 1 persoon krijgt ondersteuning via het eigen sociale netwerk en 1 persoon krijgt geen ondersteuning.

Ook de groep ‘**buurt-buurtvervlechers**’ is divers. Momenteel zijn er 40 buurt-buurtvervlechers, die verspreid wonen in de stad Torhout. Het zijn zowel mannen als vrouwen, zelfstandige als minder-zelfstandige inwoners, jongere mensen (1 minderjarige) als oudere personen... Vaak zijn deze inwoners ook zelf op zoek naar nieuwe sociale contacten en ontmoeting.

De bereiding, de methodiek

Het hoofdingrediënt van buurtvervlechting is de buurtvervlechter met zijn persoonlijke capaciteiten en talenten: wat doet iemand graag en wat kan iemand goed? Dit vormt het vertrekpunt tot buurtvervlechting. Want deze capaciteiten en talenten bepalen welke betekenisvolle

rol een buurtvervlechter zal opnemen. Iedereen beschikt over vaardigheden die voor iemand anders van betekenis kunnen zijn. Buurtvervlechting creëert de mogelijkheden om deze vaardigheden in te zetten of te delen met anderen.

“ **Het hoofdingrediënt van buurtvervlechting is de buurtvervlechter met zijn persoonlijke capaciteiten en talenten.** ”

De individuele talenten brengen we in kaart met een capaciteitsvragenlijst. Via vragen over verschillende thema's en interesses krijgen we zicht op de talenten (capaciteiten), maar ook op de wensen van buurtvervlechers (bijvoorbeeld hoe kan iemand jou helpen, wat wil je nog leren...?). Op basis van al deze talenten en wensen leggen we contacten tussen buurtvervlechers.

Hoe vermeng je nu al deze ingrediënten?

Aan de hand van onze ‘talentenmarkt’, een boekje dat alle talenten en wensen van buurtvervlechers (en hun contactgegevens) bundelt, gaan we aan de slag. We hebben ook een online versie van de talentenmarkt via een speciale website die alleen toegankelijk is voor geregistreerde buurtvervlechers. Dankzij deze talentenmarkt kunnen buurtvervlechers elkaar contacteren om samen iets leuks te doen, om elkaar te helpen, om iets te vragen... afhankelijk van hun ondersteuningsnoden. Buurtvervlechting is steeds vrijwillig. De gecontacteerde buurtvervlechter bepaalt dus zelf of dit contact voor hem of haar betekenisvol is. Dit kan zowel een contact zijn tussen een buurtbewoner en een cliënt, als een contact tussen twee (of meerdere) buurtbewoners. Buurtvervlechting biedt immers een breed kader: het gaat niet enkel over mensen met een beperking inclusief laten leven in de samenleving, maar ook over het creëren van

een zorgzame samenleving die open staat voor elke inwoner.

Een eetlepel is geen koffielepel: maak goede afspraken

Buurtvervlechting is maatwerk: iedereen beslist zelf wat hij of zij wil doen, met wie en wanneer. Hierbij is het belangrijk om goede afspraken te maken en de verwachtingen op elkaar af te stemmen. Bijvoorbeeld "samen gaan wandelen": is dat 5 km of 20 km, 10 minuten of een uur, met of zonder een koffietje erbij?

Omdat personen met een verstandelijke beperking zichzelf snel overschatten en niet altijd realistisch weergeven wat hun talenten en wensen en hun mogelijkheden en beperkingen zijn, is er hier een belangrijke taak weggelegd voor begeleiders. Zij zijn immers de tussenpersoon om buurtvervlechting op te starten en moeten een afgewogen combinatie maken van de talenten en wensen en de mogelijkheden en beperkingen van de personen die ze begeleiden.

De kruiden

Buurtvervlechting kan wat pit gebruiken. En die pit kan komen van verenigingen, sleutelfiguren in de wijk of andere partners. Verenigingen kunnen een beroep doen op buurtvervlechters om een handje te helpen bij een activiteit. Sleutelfiguren kunnen nieuwe buurtbewoners aantrekken en promotie maken. En andere partners hebben misschien zicht op andere doelgroepen met een specifieke ondersteuningsnood (bijvoorbeeld ouderen).

Buurtvervlechting, hoe smaakt dat nu?

Buurtvervlechting kan terugblikken op 1 jaar

praktijkervaring vol mooie herinneringen en contacten. Tijdens de eerste buurtvervlechting ging een buurtbewoonster buxus snoeien. Ook later bleek tuinwerk een leuke activiteit tussen buurtvervlechters. Buurtvervlechters vinden elkaar ook voor andere praktische klusjes: een auto wassen, naar het containerpark gaan, boodschappen doen, boeken ophalen uit de bib, helpen bij een verhuis, achter de bar staan... Want een handje helpen, dat doen onze buurtvervlechters graag. Meer nog, vaak is 'iemand kunnen helpen' de reden waarom mensen meedoen aan buurtvervlechting.

Ook iemand iets bijbrengen wordt sterk geapprecieerd: bijvoorbeeld iemand met de computer of een fototoestel leren werken. Toch blijft vooral het sociaal contact belangrijk. Eens samen iets gaan drinken, wandelen, samen knutselen, op uitstap gaan, kortom elkaar ontmoeten; dat is wat echt telt!

Buurtvervlechting: ons smaakpanel / het onderzoek

Om een systematische evaluatie van het project buurtvervlechting te krijgen, die omgezet kan worden in een onderbouwde methodiek, wordt het project buurtvervlechting wetenschappelijk opgevolgd vanuit de Hogeschool Gent. Een onderzoeker, o.l.v. dr. Claudia Claes, evalueert door middel van actiegericht onderzoek het implementatieproces van het project, de (inclusie- en/of zorg-)taken die worden opgenomen door het ondersteunend personeel van Tordale, het effect van buurtvervlechting op het opnemen van sociale rollen voor en door cliënten, en het effect van het project op de Kwaliteit van Bestaan van cliënten. Het onderzoek wil met andere woorden achterhalen of de drie frisse smaken (Kwaliteit van Bestaan, spontane ondersteuning en de rijke smaak) die op het menu staan, ook werkelijk toegevoegd zijn en geproefd kunnen worden.

De timing van het onderzoek

Het onderzoek valt uiteen in verschillende fasen. Afhankelijk van de gebruikte methodiek en de opstart van een project vinden bepaalde stukken van het onderzoek vroeger of later plaats. Kort samengevat kunnen we de timing als volgt weergeven: in het voorjaar van 2011 gebeurden een aantal premetingen; van mei tot augustus 2012 gebeurde een tussentijdse evaluatie van de projecten die in 2011 werden opgestart; en in het najaar van 2013 volgen de eindconclusies van het onderzoek.

Methodieken

Binnen het onderzoek worden diverse methodieken gebruikt. Er worden **interviews** afgenomen bij betrokken cliënten, begeleiders, persoonlijke coaches en buurtbewoners om zicht te krijgen op hun ervaringen met buurtvervlechting. Deze interviews worden tweemaal afgenomen: in het najaar van 2011 en in de zomer van 2012. Bij 5 cliënten die deelnemen aan buurtvervlechting en 5 cliënten uit de controlegroep, observeren begeleiders welke actieve rollen cliënten opnemen en welke actieve rollen buurtbewoners voor hen opnemen. Alles wordt systematisch bijgehouden in een **observatieschema**.

De **attitudevragenlijst** is een zelf-invulformulier dat wordt verspreid onder alle deelnemende ortho-agogen, begeleiders en persoonlijke coaches binnen Tordale. Deze vragenlijst achterhaalt in hoeverre medewerkers prioriteit geven aan zorg- en/of aan inclusietaken. De attitudevragenlijst wordt tweemaal afgenomen (voorjaar 2011 en najaar 2012). De attitudevragenlijst is opgesteld aan de hand van een onderzoek van McConkey & Collins (2010). Zij bespreken 16 care tasks en 16 social inclusion tasks. Een voorbeeld van een social inclusion task is 'verho-

gen en versterken van de keuzemogelijkheden van de cliënten over wat ze willen doen gedurende de dag'; een voorbeeld van een care task is 'zorgen / nagaan dat cliënten een dagelijkse warme maaltijd krijgen'.

De **Persoonlijk Ondersteuningsuitkomsten Schaal** (POS) wordt afgenomen om het effect van buurtvervlechting op de Kwaliteit van Bestaan te evalueren. De POS wordt afgenomen bij alle deelnemende cliënten en een kleine controlegroep, dit gebeurt tweemaal (bij aanvang buurtvervlechting en voorjaar 2012). De POS meet de kwaliteit van bestaan van een persoon op basis van specifieke indicatoren, die verbonden zijn aan de acht kerndomeinen van kwaliteit van bestaan: persoonlijke ontwikkeling en zelfbepaling, persoonlijke relaties, sociale inclusie, rechten, emotioneel, fysiek en materieel welbevinden. De POS bestaat uit twee vragenlijsten waarmee subjectieve en objectieve factoren met betrekking tot Kwaliteit van Bestaan vastgesteld kunnen worden. Het betreft een interview met de persoon zelf (zelfbeoordeling) plus een interview met een ouder of professional op basis van harde gegevens (geobjectiveerde beoordeling). De vragen in deze twee vragenlijsten hebben betrekking op dezelfde indicatoren. (zie: <http://poswebsite.org>)

Eerste resultaten

Uit de eerste reeks **interviews** (naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie) blijkt dat de ervaringen van cliënten, begeleiders, persoonlijke coaches en buurtbewoners met betrekking tot buurtvervlechting veelal positief zijn. De redenen tot deelname aan buurtvervlechting zijn voornamelijk van sociale aard; mensen helpen, contactkring uitbreiden, uit 'sociaal voelendheid'. Men geeft aan dat buurtvervlechting heeft geleid tot onverwachte contacten en activiteiten, er zijn sociale contacten ontstaan, men

heeft gezamenlijke activiteiten ondernomen en klusjes voor elkaar gedaan. Er is duidelijk aandacht voor wat cliënten wél kunnen en waar hun kwaliteiten liggen, in plaats van te focussen op hun beperkingen.

Cliënten ervaren buurtverlechting als positief en zouden dit graag continueren. Ook buurtbewoners, begeleiders en coaches zijn van mening dat buurtverlechting moet blijven voortbestaan, mits de nodige ondersteuning en sturing vanuit een projectmedewerkster of een spilfiguur. Toch zijn er ook enkele knelpunten naar voren gekomen binnen de interviews. Zo blijkt het niet evident voor begeleiders om observatieschema's in te vullen, wordt de website niet veel gebruikt, stellen begeleiders zich vragen bij de tijd die zij moeten investeren in buurtverlechting bovenop hun dagelijkse werk... Maar ondanks deze valkuilen en hindernissen wordt het recept van buurtverlechting gesmaakt door de betrokken partijen.

Uit de pre-meting van de **attitudevragenlijst** (voorjaar 2011) blijkt dat – bij zowel de medewerkers die betrokken zijn bij buurtverlechting (experimentgroepen) als medewerkers uit de controlegroep – geen duidelijke prioriteit wordt gegeven aan sociale inclusie- of zorgtaken. Interessant is om te zien of bij de nameting (najaar van 2012) wel een bepaalde prioriteit naar voren zal komen. In het licht van buurtverlechting zou verwacht kunnen worden dat er meer prioriteit gaat gegeven worden aan sociale inclusietaken. Uit de open vragen binnen de attitudevragenlijst komen verschillende thema's naar voren die volgens begeleiders (experiment- en controlegroep) belangrijk zijn binnen de ondersteuning van cliënten richting sociale inclusie. Het betreft onder meer luisteren naar de noden van de cliënt, plannen van activiteiten en ondersteunen van contacten, overleg met en ondersteuning van collega's. Begeleiders geven ook aan een beroep te willen doen op onder-

steuning van vrijwilligers om te werken richting sociale inclusie. Begeleiders geven aan vaak te weinig tijd te hebben om deze op inclusie gerichte taken ten volle op te nemen.

De **observatieschema's** (mei 2011 – augustus 2012) laten zien dat cliënten die deelnemen aan buurtverlechting aanzienlijk meer activiteiten hebben ondernomen en contacten hebben gelegd dan cliënten uit de controlegroep. De meeste activiteiten vallen binnen de categorie 'sociaal' en 'ontmoeting met personen zonder verstandelijke beperking'. Dit toont aan dat buurtverlechting een positief effect lijkt te hebben op de frequentie van het opnemen van sociale rollen voor en door de cliënten.

Uit de pre-meting van de **Persoonlijk Ondersteuningsuitkomsten Schaal** POS (voorjaar 2011) blijkt dat de experiment- en de controlegroep duidelijk lagere scores hebben binnen het levensdomein 'sociale inclusie' dan binnen de andere levensdomeinen. Wanneer de totale score op Kwaliteit van Bestaan bekeken wordt, is te zien dat de scores van de controlegroep hoger liggen dan bij de experimentgroep. Idealiter zou uit de nameting moeten blijken dat de score binnen het domein 'sociale inclusie' en de totale score op Kwaliteit van Bestaan na verloop van tijd verhoogd zal zijn bij de experimentgroep door hun deelname aan buurtverlechting. De nameting zal dus (al dan niet) aantonen of buurtverlechting een positief effect heeft op de sociale inclusie en de Kwaliteit van Bestaan van de deelnemende cliënten.

Vervolg smaakpanel?

Op dit moment beginnen we een zicht te krijgen op kritieke (succes)elementen van buurtverlechting. De hierboven besproken resultaten geven echter nog geen volledig beeld omdat het voornamelijk pre-metingen zijn. Conclusies

kunnen dan ook pas echt getrokken worden nadat er nametingen hebben plaatsgevonden. Het tijdsbestek van twee jaar (incl. de pre-metingen voor de opstart van praktijkervaringen) waarin dit onderzoek tot nu toe heeft plaatsgevonden, is te kort om blijvende veranderingen vast te stellen. We zien echter wel positieve bewegingen die zich, mits continuering van het project, voort zouden kunnen zetten. Verder onderzoek is nodig om pre-metingen, nametingen en aanvullende onderzoeksresultaten samen te brengen en te laten resulteren in een volledig op smaak gebracht succesrecept voor buurtvervlechting.

Buurtvervlechting, kan u al komen eten?

Na één jaar experimenteel 'koken' zijn we intussen volop bezig het recept nog wat te versterken. Er is vooral nog werk aan de winkel om inclusief ondersteunen verder te faciliteren via begeleiders, persoonlijke coaches en ortho-agogen. Daarnaast zijn we er ook van overtuigd dat lokale sleutelfiguren, diverse lokale verenigingen, het sociale beleid van de stad, de lokale dienstverlening en het OCMW de buurtvervlechtingsschotel blijvend warm zullen moeten houden in de lokale samenleving.

“**Er is nog werk aan de winkel om inclusief ondersteunen verder te faciliteren via begeleiders, persoonlijke coaches en ortho-agogen.**”

Vanuit het VAPH kregen we nog een extra erkenning van één jaar om buurtvervlechting als 'suggestie voor zorgvernieuwing' echt op de kaart te zetten. Want buurtvervlechting kan één van de belangrijke hefboomen worden om

de doelstellingen van Perspectief 2020 een heel concrete invulling te geven. Buurtvervlechting smaakt immers naar een sterke vraaggestuurde inclusieve ondersteuning, een zo beperkt mogelijke professionele ondersteuning (mee gedragen vanuit de brede samenleving) en vooral naar een sterke kwaliteit van bestaan. Het kan ook één van de recepten worden waarmee de diensten ondersteuningsplan (DOP-diensten) tastbare resultaten kunnen boeken.

Meer weten?

Wil jij ook proeven van buurtvervlechting, maar kan je niet wachten om 'mee te eten' en wil je nu al proeven? Dat kan. Momenteel werken wij, samen met het VSPW Kortrijk aan een **draaiboek** voor begeleiders, persoonlijke coaches, ortho-agogen of andere (niet-)professionelen die buurtvervlechting willen opstarten. Het draaiboek zal geen uitgeschreven recept zijn, maar een inspirerende kookwijzer met tips en ervaringen. Het draaiboek zal vanaf november 2012 in ontwerpversie te verkrijgen zijn via Joke Roels (joke.roels@tordale.be).

Op 3 december 2012, de internationale dag van de handicap, organiseert het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een **studiedag** waarop enkele zorgvernieuwingprojecten in de kijker worden gezet. Ook het project Buurtvervlechting zal hierbij zijn. Meer informatie en de uitnodiging voor deze studiedag, vindt u op www.vaph.belvoorzieningen.

We houden u verder op de hoogte en hopen dat we u kunnen uitnodigen om 'mee te eten' van dit recept op een **colloquium**, volgend jaar op vrijdag 15 november 2013.